

O spravedlnosti (již říkáme milost)

text: Lk 4,16-22

j+s 24.5.2015

čtení: Iz 61,1-3

neděle svatodušní, křest

písně: 367 Svítá 119 678 378 684 72,7 (VP 682, 379)

[Iz 61,1-3] Duch Panovníka Hospodina je nade mnou. Hospodin mě pomazal k tomu, abych nesl radostnou zvěst pokorným, poslal mě obvázat rány zkroušených srdcem, vyhlásit zajatcům svobodu a vězňům propuštění, vyhlásit léto Hospodinovy přízně, den pomsty našeho Boha, potěšit všechny truchlící, pozvednout truchlící na Sijónu, dát jim místo popela na hlavu čelenku, olej veselí místo truchlení, závoj chvály místo ducha beznaděje. Nazvou je "Stromy spravedlnosti" a "Sadba Hospodinova" k jeho oslavě

text: Lk 4,16-22

Přišel do Nazareta, kde vyrostl. Podle svého obyčeje vešel v sobotní den do synagógy a povstal, aby četl z Písma. Podali mu knihu proroka Izaiáše; otevřel ji a našel místo, kde je psáno: 'Duch Hospodinův jest nade mnou; proto mne pomazal, abych přinesl chudým radostnou zvěst; poslal mne, abych vyhlásil zajatcům propuštění a slepým vrácení zraku, abych propustil zdeptané na svobodu, abych vyhlásil léto milosti Hospodinovy.' Pak zavřel knihu, dal ji sluhovi a posadil se; a oči všech v synagóze byly na něj upřeny. Promluvil k nim: "Dnes se splnilo toto Písmo, které jste právě slyšeli." Všichni mu přisvědčovali a divili se slovům milosti, vycházejícím z jeho úst. A říkali: "Což to není syn Josefův?"

I. O marnotratném synovi

Byl jednou jeden člověk a ten si řekl, že se postaví na vlastní nohy, sám za sebe ponese odpovědnost a bude strůpcem svého štěstí. To není tak špatný nápad, jednou by to člověk udělat měl a spoustě lidí to strašně dlouho trvá, než se k tomu rozhodnou. Tenhle se rozhodl, dostal k tomu, co potřeboval, a šel. Druhou etapu jeho života a díla přeskočme, protože o ní nic nevíme, až o třetí: ale to už ho spatříme zbědovaného kdesi na

okraji lidské společnosti, jak závidí vepřům, to co dostávají do koryt. Sám totiž neměl ani to a pro druhé byl a znamenal míň než vepř. Druhdy hrdý člověk, ne-li pyšný nadčlověk, a najednou skončil jako podprase.

Uvědomil si ten pád dolů na dno. Možná ho tvrdý dopad probral z iluzí, ve kterých žil předtím. A tak se rozhodl, že půjde zpět domů a půjde s prosíkem: snad tam dojde slitování. Řekne to po pravdě: "Už vím, že se stala chyba; snad vím i to, kde se stala a proč. Ale nemám na to, abych se z ní dostal."

Vypravil se tedy na cestu a setkal se s otcem. "Svůj podíl už jsi dostal a na víc nemáš nárok; můžeš tu sice s námi být, i když s tebou máme špatnou zkušenost, ale o ničem už nebudeš rozhodovat." Tak tuhle větu by jeho otec mohl říct, jenže ji neřekl. Bylo by to spravedlivé, kdyby ji řekl? Asi ano a nedivil bych se mu; jenže Boží spravedlnost je jiná. Však víte, jak to v tom příběhu bylo: otec tomu synkovi běžel v ústrety, bez podmínek ho přijal a objal ho dřív, než navrátilce dokázal s tím svým prosíkem vůbec vyrukovat. Takhle s námi zachází Boží spravedlnost – a aby se nám to nepletlo, označujeme ji jiným slovem, říkáme jí milost.

Kdyby ten pyšný tvor, co skončil až na dně, přišel domů a tam by ho nepřijali, byl by to obraz světa, ve kterém se žije dost těžko (příkladů známe všichni dost). Ale Boží milost znamená, že to může být i jinak, a přesně to přišel Ježíš vyhlásit: Boží milost pro všechny provinilé.

Ale má to háček: ten člověk musel zjistit, jak bídne na tom je. Protože kdyby se tehdy nevypravil domů, byla by tu sice milost i pro něj, ale jak by se o ní dozvěděl a jak by jí mohl užít? Nejdřív mu něco (nebo někdo) musí otevřít oči.

II. Ježíš

Duch Hospodinův je nade mnou, řekl jednou Ježíš, a vybral mě, abych přinesl volnost těm, kdo jsou svázáni a uvězněni, a abych vrátil zrak těm, kdo pro oči nevidí.

Sami si domyslete, čím vším může být člověk zaslepen, svázán a zajat (a ani neví, v čem je jeho bída). Sami se rozpomeňte, co vás oslňuje a oslepuje, že až nevidíte, co byste vidět měli.

Z bludného kruhu se člověk sám nevymaní. To se ví, nikdo to za něj neudělá, ale chce to pomoc: tamten ztracený případ šel do sebe (to udělal dobře, ale pořád je ještě v bludném kruhu) a zjistil, že řešením je cesta zpět k počáteční a konečné naději našeho života.

Duch Hospodinův je nade mnou, řekl Ježíš, a já přišel právě proto, aby ztracení případy byli nalezeni a lidem ve tmách aby vzešlo světlo. A pak dodal: Boží proroci to slibovali a dnes se vám to splnilo.

Ježíšovi posluchači z toho byli nesví: Boží proroci přece mluvili i o Boží pomstě, a tu Ježíš nezmínil, jen milost. A že se nám ta milost dnes stala skutečností – jak to tenhle sousedovic tesařský synek může tak jistě tvrdit, jak to může vědět? Může: Duch Boží neboli Duch svatý působí, že sousedovic (nebo naše) dítě nebo kdokoli jiný prorocky zmoudří, že ztracený případ jde do sebe a vypraví se zpět k nebeskému Otci, že zaslepení lidé zčistajasna prohlédnou, že nepravděpodobné dobré vyhlídky nejsou úplně nemožné a Boží milost náhle vstoupí i do našeho životního příběhu a zmocní se nás.

III. Někdo mě vede za ruku

Sledovali jsme příběh tamtoho člověka, co se postavil na vlastní nohy a že to někam dotáhne, jenže to dotáhl dolů, dočista na dno. Viděli jsme, jak to bylo dál: jak se vrátil a dostalo se mu Boží milosti. Otec mu nesebral možnost rozhodovat, naopak: tenhle bývalý ztroskotanec opět bude hospodařit se životem na vlastních nohou a na vlastní odpovědnost. Otec ho nevyhnal a na něm teď je, aby se životem šafařil líp než předtím. Bůh to nebude dělat za něj. Svou práci, poslání i rozhodnutí musím uskutečňovat sám, to je moje odpovědnost, kterou za mě nikdo neponese – a přece na to nejsem úplně sám. I to je obraz našeho žití,

když ke všem starostem a radostem přiberu to, co se v Písmu praví o Duchu Božím. Praví se tam kupříkladu tohle:

Zaslepeným se vrátí schopnost vidět. Ti, kdo jsou ve vleku něčeho zlého, budou ze zla vyvlečeni. Ti, kdo se ocitli na dně, spatří cestu k milosti, jež je tu i pro ně. A pro vás. A pro mě. Tyhle úkoly jsou nad naše síly a patří do náplně práce Božího Ducha (jenž si s nimi poradí: už proto není namístě vidět budoucnost vždy a ve všem černě). My máme být přitom, přizvukovat, nepřekážet, pomáhat.

Ježíš přišel proto, aby až sem k nám dorazila milost Boží, jež nás drží nad propastí, když na vlastních nohou a na vlastní odpovědnost jdeme světem. To za nás nikdo neudělá, ale nejsme na to sami.